

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

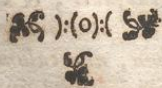
Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus IV. De Libello supplici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

sufficiant, ut hæc editio peti, & concedi debeat, dicemus in seqq. quibus positus:

507. De effectu Libelli agitur in Authent. *Qui semel*, C. quomodo, & quando, quæ defumpta est ex Novella 112. c. 3. & sic habet: qui semel actionem proponit, sive conventionem judiciariâ, sive precibus Principi oblatis, judici quæ insinuat, & per eum adversario cognitis: *neesse habet usque ad finem litem exercere*; Qui, si causam persequi differat, reo postulante, tribus edictis citetur per intervalla triginta dierum, quia vox præconia paucis innotescit. Quæ citatio & per Principem delegatis permittitur, quod locum habet, & si lis cæpta non sit. Quod si vocatus litem detrectet: ei aliud anni spatium indulgetur, intra quod, si cessat, iudex auditis allegationibus præsentis, & perquisita veritate, pronuntiet. Sed nec intra annum veniens auditur, nisi prius Reo litis expensas, quas sustinuerit, inferat. His quoque præstitis, si interrupto duntaxat anno denuo litem deserit, post trium edictorum, & anni unius spatii observationem, *ab omni cadat actione*. Nam ex hoc textu sequitur. 1. quod Actor, post Libellum, per Judicem porrectum Reo, cogatur litem prosequi, & ad finem deducere, si Rei interfit (puta, si expensas fecit) litem cæptam perfici; si verò ejus non interfit, Actorem, etiam post contestatam litem, posse hanc deserere, ut colligitur ex L. *postquam*. 4. C. de pactis, ibi: *postquam liti de prædio mota renuntiasti, causam finitam instaurari posse nulla ratio permittit*. Deinde quod, si Actor, cæptâ lite, ut dictum est, se absentet, ita, ut personaliter conveniri nequeat, per tria edicta citari, & in contumacia constitui possit, prout dicitur in cit. Authent. *qui semel*, in fin.

ARTICULUS. IV.

De Libello Supplici.

508. CUM in jure nostro, de quo agimus; frequens omnino in materia dispensationum per Libellos supplices fieri debeat recursum ad Summum Pontificem, prout in causis matrimonialibus multis exposuimus l. 4. decret. præsertim q. ult. p. 2. de dispensationibus: & liberæ Apostolicæ non expediantur sine supplicatione, necesse est, Libellos ejusmodi ritè formatos esse. Pro his igitur pauca quædam annotanda duximus; & 1. in supplicatione pro gratia dispensationis in *Bigamia*, not. Nomen, & Cognomen Oratoris necessariò exprimi debere in supplicatione, nec posse illa quacunque de causa in albo relinqui, seu mutari; aliàs enim supplicatio non reciperetur: sicut etiam servatur in oblatione libelli, text. in c. 1. de libell. obl. & in L. 1. ff. de eden. & debere poni extensè, tam in supplicatione, quàm in literis Apostolicis, per Imol. in c. cum accessissent, & ibidem Felinus. verf. *hodie*, de const. neque ea debere mutari; unde etiam si erretur, ut nomen pro nomine ponatur, rescriptum omnino vitatur, quod satis docet gloss. in c. *significante*, V. non de Remensi, & Abb. ibi: *numer. 1. de rescript.* cum nomina ipsa adinventæ sint, ut homo ab homine discernatur, text. in L. ad cognoscendos, C. de ingen. manumiss. Menoch. cons. 173. num. 5.

Not. 2. de stylo exprimendum esse, quod Orator sit *Laicus*, si talis est, c. *Si quis deinceps*. 17. q. 7. c. *Messana*, & c. *Sacro sancta*, de elect. c. *causam*, que, de Rescript. 2. Dicecesim Oratoris, vel si nullius sit, hoc ipsum, additâ provinciâ, in qua est locus originis, vel domicilii ejus. 3. qualitatem, & provenientiam *Bigamiæ* v. g. an ex matrimonio cum duabus *Virginibus* successivè? an tantum cum una vidua? an cum una virgine, & postea cum vidua? an ex pluribus matrimoniis? an ex matrimonio cum pluribus viduis? Et quamvis Garcia de beneficiis p. 8. c. 3. n. 79. cum Navarro, de Bigam. consil. 2. & alijs dicat, quod, si quis ter, vel quater

contraxit nuptias, non esse opus id explicare in Supplicatione: id tamen censent recentiores Curialistæ, esse contra notorium stylum Curia, ut vult Pyrrhus Corradus in praxi dispens. Apostol. l. 2. c. 3. a. n. 25; sed hoc videtur solum procedere, quando talis stylus est inconcussus, & specialiter approbatus à Summo Pontifice, ut diximus l. 1. tit. 2. de Constit. Nam Curialistæ non possunt condere legem, cui stare debeant omnes Christi fideles.

§10. In libello, seu supplicatione pro dispensatione cum illegitimis ad Ordines, & Beneficia, notandum, tantò dispensationem esse difficiliorem cum illegitimis, quantò eorum origo est turpior; unde etiam major causa exigitur. Quare ne in eo, quod necessarium est, deficiat libellus supplex, exprimi debet provenientia, v. g. an ex soluto, & conjugata? an ex incestuoso congressu? an ex copula inter cognatos legaliter, vel spiritualiter, aut ex Presbytero &c. de quibus plura Parisius Volum. 2. consil. 9. num. 86. & consil. 15. n. 54. legitime tamen tacentur illa, quæ solum aggravant vitium parentum, v. g. quòd fuerint Nobiles, Principes, &c. Si autem filius Presbyteri, etiam legitimus, peteret immediate succedere parenti suo in eadem Ecclesia, & beneficio, in quo Pater ejus servivit; hoc ipsum in supplicatione exponendum foret, propter specialem prohibitionem in tit. de filiis Presbyterorum.

§11. Advertendum præterea, cum supplicatur pro dispensatione in defectu ætatis, necessariæ ad beneficium, pro cuius ademptione supplicatur, faciendam esse mentionem, quòd Orator ad horas canonicas ratione beneficii sibi collati, vel conferendi idoneus existat, quando hæc obligatio dicendi horas illi beneficio annexa est; quòd non contingeret, si exinde nullos haberet redditus; aut beneficiatus solum haberet nudum titulum, absque possessione; vel etiam possessionem; sed non pacificam, ut notat Corradus cit. l. 4. c. 2. a. n. 50. Cæterum ad beneficium simplex quoad ætatem dispensatione non eget, qui inchoavit 14. annum, imò nec

minor, si sic cautum sit in fundatione legitime admitta.

Advertendum. 2. in libello pro dispensatione recipiendi Ordines extra consuetam tempora, communiter recipi tanquam causam sufficientem, si quis in narrativa exprimat, se arctatum esse; quamvis etiam id ipsum concedatur aliis, ex causa, quòd, cum obtineant beneficium, habens onus celebrandi, cui quidem per alium deservire possunt; ipsi tamen per se ipsos ex sua devotione mallet; id, quod etiam obtinet, si quis alleget ex vero, se jam vel complevisse, vel saltem existere in trigésimo ætatis anno; & valde probabiliter, si jam absolvit studia Theologica, aut in literis Clericali statui valde proficius graduatus sit, &c. *Arctatus* porro dicitur secundum Corradum cit. l. 4. c. 4. n. 13. qui aliquid facere tenetur sub certa poena v. g. suscipere Ordines intra certum tempus; id, quod etiam procedit secundum eundem ibid. n. 14. de illo, qui Sede Episcopali vacante erit presentandus ad aliquod beneficium, & caret primâ Tonsurâ: quo casu Vicarius Capitularis dabit ei dimissorias ad illam, Vivian. in prax. juris patron. l. 6. c. 6. n. 55. & 56.

Et hoc casu, juxta mentem Concilii Trid. sess. 7. c. 10. ille dici potest *arctatus* occasione beneficii recipiendi, qui habet jus, seu est vocatus ad aliquod beneficium vacans, seu Capellaniam, quæ requirit actu certum ordinem, quo ille caret: sicut etiam ille, qui cum non sit ordinatus primâ tonsurâ, est presentatus ad beneficium, cum bene possit sic presentari cum conditione, ut infra tempus datum ad presentandum fiat Clericus; & ita intelligenda declaratio S. Congregationis, quæ sic ait: *Vicarius Capituli, Sede vacante, infra annum potest concedere dimissorias ad primam tonsuram ei, quæ est presentandus à patronis laicis ad beneficium Ecclesiasticum juris patronatus ipsorum, ut illud obtinere valeat; Garcia de benefic. p. 5. c. 7. n. 99. & p. 7. c. 1. n. 30. ubi refert declarationem Concilii. Et dict. c. 7. n. 102. ait, non dici arctatum occasione beneficii recipiendi eum, cui aliquis vult resignare aliquod beneficium, requirens actu Ordinem, quo ille caret; quia hoc est merè voluntarium. Cæterum*

§12.

§13.

rùm quocunquè modo perat promoveri Orator ad titulum cujuscunquè beneficii, semper intelligitur de beneficio *jam sibi collato*, & illius possessione adepti: quia ad titulum beneficii, etiam de proximo sibi conferendi, quamvis ille habeat patrimonium sufficiens, non dabitur ei hæc dispensatio de promovendo extratempora: nisi aliud vitum fuerit Summo Pontifici pro personis, ut supra qualificatus; hæc Corradus loc. cit.

514. Advertendum. 3. cùm quis petit dispensari in pœna suspensionis, quæ infligitur malè promotis, v. g. extra tempora, vel ante ætatem requisitam, aut sine literis dimissionis sui proprii Episcopi; & irregularitate contracta in sic susceptis ministrando: exponendam esse malam promotionem, cùm defectu, quo laborat; 2. an ministraverit in ordine sic suscepto? idquè propter irregularitatem, quam incurrit, in qua dispensat solus Pontifex, nisi sit *occulta*; quia tunc potest Episcopus dispensare super illa ex Trid. sess. 24. de Reform. c. 6. intellige, si malà fide, sciens defectum, ordinatus sit; non autem si bonà fide; nam ad incurrendas pœnas malè promotorum requiritur, quòd ordinatus dolosè, & in contemptum susceperit ordines prædictos, & in illis ministraverit; Abbas in c. *pastoralis*, §. *verum*, n. 5. de appell. ubi etiam nota, si Orator, sic malè promotus obtinuit beneficium, etiam curatum, petendam esse à Papa novam provisionem in Libello super dispensatione.

515. Advertendum. 4. quæ pertinent ad Libellum, seu supplicationem pro dispensatione in impedimentis matrimonii, quoad modum formandi dictum libellum, pleraquè à nobis tradi lib. 4. decret. quest. ult. p. 2. à n. 2191. quoniam autem frequenter occurrit, peti dispensationem, causâ desumptâ ex *angustia loci*, hoc est, quòd sponsus, vel sponsa, non possit habere sponsam, vel sponsum suæ conditioni æqualem in loco suæ originis, nisi nubat impedito, vel propter consanguinitatem, aut affinitatem; aliòve impedimento; & obindè communiter in gradibus, saltem remotioribus, dispensatio concedi solet: Difficultas est, quid requiratur, ut verificari censeatur illa causa, *angustia loci*?

De hac quæst. agit Sanchez l. 8. de matr. D. 19. n. 12. ubi:

516. *Secunda*, inquit, *causa* (dispensandi scilicet) *est*, vel *quando ob loci angustiam, vel nimis propagatam femina cognationem in loco insigni, quem inhabitat, non reperitur matrimonium æquale, præterquam cum consanguineis, vel affinibus.* Hujus causæ ea est ratio, quòd valde expediat bono communi matrimonia inter pares iniri; ut latissimè probat Tiraq. l. 5. *conubiali* à n. 1. & ita docent Navar. Petr. de Led. Manuel, Lud. Lop. Vega, n. 8. Gallego de cogn. spir. c. 22. n. 10. Grafis, Enriquez. apud cit. Sanchez.

517. Circa hanc autem causam dubitatur, an ea sit sufficiens, & verificetur, si in locis circumvicinis reperitur matrimonium æquale, & cum illa dote scemina, non autem in proprio? Nav. Petr. de Led. Grafis, Lud. Lopez, Vega, num. preced. allegati, videntur sentire non esse tunc sufficientem causam, neque eam verificari: nam addunt causæ huic, quasi eam limitantes, si mulier non habeat sufficientem dotem ad nubendum extra id Oppidum.

518. At contrarium significant Gallego, Enriquez, Manuel, cit. n. 516. cùm, eâ limitatione non adjectâ, doceant absolutè, esse sufficientem causam, non inveniri matrimonium æquale intra proprium scemina Oppidum: & hanc sententiam veram judicat Sanchez cit. n. 13. quia durissimum est, cogi sceminam extra proprium Oppidum nubere, ut sic Patris, & Matris, & consanguineorum consortio destituta, acerbam, ac solitariam vitam transigat. Idquè Cardinalium Congregatio declaravit ad instantiam Archiepiscopi Mediolanensis die 18. Novembris, anno 1570. his verbis: *Clausula illa, quæ dispensationibus, occasione dotis incompetentiæ, apponi solet, videlicet, quia Virum sibi non Consanguinem, vel Affinem paris conditionis invenire nequit: verificatur, & justificatur per diligentiam duntaxat præstitam in ipso loco mulieris, & non in locis circumvicinis.*

519. Ea porrò causa, quòd propter angustiam loci æquale matrimonium, cum non impedito, haberi non possit, ad sui verificationem non exigit; ut exactissimè, & quod

quod vulgò vocant, à puncto crudo, indagandum sit ad verificandam hanc causam, sitne aliquis vir paris in omnibus conditionis, cui femina nubere possit? Nam id non est ita strictè accipiendum, sed morali modo. Satis enim est ad verificandam eam causam, communiter non reperiri in eo loco viros pares, qui non sint consanguinei vel affines. Quod quidem clarè significant Nav. Petr. & Ledesm. Lud. Lopez, Graffis, Vega, allegati, dum hanc causam his verbis explicant: *quando major pars sua civitatis, vel loci insignis, quem inhabitat femina, sunt ei consanguinei, vel affines intra quartum gradum.* Et ratio hujus est, quia cum matrimonia debeant esse libera, & multas condiciones exigant, ut convenientia, & paria judicentur, expedit valde, ne femina ad unum, vel alterum conjugium arctetur: sed sint varia, ex quibus ei datur optio; & ita etiam tradit Vincentius de Justis, dispens. matrim. l. 3. c. 3. numer. 14.

§20. Ad quaestionem porò, ex quibus judicandum sit *matrimonium æquale*? respondet Sanchez cit. n. 15. non solum generis, ac divitiarum qualitatem spectandam esse; sed habendam etiam esse rationem, ne dispar sit valde ætas, vel vir ex alio matrimonio filios habeat; vel asperius ingenii sit. Hæc enim omnia disparitatem in matrimoniis constituit. Et quò femina durioris, atque minus tolerabilis ingenii est, eò vir mitioris, ac tolerantioris necessarius illi est, ut bene convenire possit.

§21. Hæc propriis, & formalibus propè verbis ex P. Sanchez loc. cit. referre volui, ut clarius constaret de ipsius mente, quoad verificationem illius causæ ab angustia loci desumptæ, propter casum recenter propositum, ubi Titius & Caia orti ex eodem loco, ex dicta causâ in tertio gradu consanguinitatis dispensati, à matrimonio etiam consummato recedere volentes, allegabant nullitatem dispensationis, ex falsitate causæ pro ipsis in supplicatione propositæ, ac desumptæ ab angustia loci originis sponsæ, eò, quòd tam vir, quàm mulier amplæ, & copiosæ dotis cum alijs matrimonium inire potuissent, prout exponebat casus. Ad hoc enim videbatur dicendum, non sufficienter probari ex

Tom. II.

eò causæ falsitatem, quòd extra illum locum sponsa potuerit habere virum non impeditum.

Nam esto non sit dubium, irritam esse dispensationem, consequenter matrimonium, si legitime probetur, quòd tunc, quando executioni datum est rescriptum, dicta causa vera non fuerit, ut docet communis; quia ubi falsa est causa finalis, & motiva, quæ unica exponitur, falsum quoque est, quòd illi unicè innititur: at quanquam hoc ita sit, ex eò tamen præcisè, quòd mulier habuerit amplam dotem, & potuerit habere matrimonium cum alijs, non probatur falsitas causæ, consequenter neque nullitas matrimonii in dato casu; si enim verum est, quòd in loco suæ originis non potuerit habere virum æqualem, nisi Titium consanguineum, causa falsa non est, sed vera, licet potuisset habere Virum etiam æqualem, extra locum originis; nam hoc non requiritur ad verificandam causam petitam præcisè ex angustia loci, ut expressè docet Sanchez l. 8. matr. D. 19. n. 13. in fin. Vincent. de Justis dispens. matrim. l. 3. c. 3. n. 14. & maximè à n. 23. & expressè Corradus l. 7. dispens. Apostol. l. 7. c. 5. à n. 34. quare judico, id, quòd pro falsitate causæ, consequenter nullitate matrimonii in dicto casu allegant nominati conjuges, illis nullatenus patrocinari, nisi clarè probent, mulierem in ipso loco suæ originis potuisse habere æquale matrimonium cum alio, vel alijs, non impeditis; quid porò importetur per *æquale matrimonium*, tradit Sanchez cit. n. 15. & alij, Ut autem verificetur, locum originis esse angustum, prout nunc post Paulum V. adhuc pro sufficienti causa dispensandi recipitur angustia loci, satis est, si non excedat 300. familiaria, seu numerum 300. domorum, ut notat Corradus cit. à n. 41. Vincent. de Justis cit. l. 3. c. 3.

à n. 2.

):(o):

E

T

QVA.